

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σκοπός της παρούσας πρότασης νόμου είναι η θέσπιση νομοθεσίας, με την οποία καθιερύεται ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ειδικής έννομης προστασίας εκείνων των εργοδοτούμενων στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα, οι οποίοι προβαίνουν σε αποκάλυψη πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν στην κατοχή τους ή υπέπεσαν, αντιστοίχως, στην αντίληψή τους εντός του εργασιακού τους χώρου, για τα οποία έχουν την εύλογη πεποίθηση ότι είναι αληθή και σχετίζονται με πράξεις διαφθοράς, πράξεις εν δυνάμει διαφθοράς ή παραβάσεις του ενωσιακού δικαίου.

Με την προτεινόμενη νομοθεσία, η οποία αποτελεί και εναρμονιστική υποχρέωση της Δημοκρατίας βάσει της Οδηγίας 2019/1937/ΕΕ, η οποία πρέπει να μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη μέχρι τις 17 Δεκεμβρίου 2021, θεσπίζεται η υποχρέωση καθίδρυσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς με τη σύσταση ανεξάρτητων μονάδων αναφορών, τόσο από δημόσιους οργανισμούς όσο και από τις καθοριζόμενες οντότητες του ιδιωτικού τομέα, στους οποίους ο εργοδοτούμενος οφείλει κατά πρώτον να αποτείνεται με την υποβολή αναφοράς.

Περαιτέρω, προτείνεται η καθίδρυση εξωτερικού διαύλου αναφοράς, ο οποίος θα λειτουργεί στο Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και θα στελεχώνεται από λειτουργούς της εν λόγω υπηρεσίας, στον οποίο ο εργοδοτούμενος θα υποβάλλει αναφορά απ' ευθείας και/ή υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην προτεινόμενη νομοθεσία. Επιπροσθέτως, θεσπίζεται η διαδικασία της δημόσιας αποκάλυψης στοιχείων και πληροφοριών στο ευρύ κοινό μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) ή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή ακόμη και προφορικά σε καθοριζόμενα πρόσωπα, ήτοι σε αιρετούς αξιωματούχους, συνδικαλιστικές ή επαγγελματικές οργανώσεις κ.α..

Πέραν της ενσωμάτωσης στην προτεινόμενη νομοθεσία της προκύπτουσας από τη σχετική Οδηγία υποχρέωσης αναφοράς παραβάσεων κανόνων σχετικών με τους προβλεπόμενους τομείς ενωσιακού δικαίου, θεσμοθετείται και η δυνατότητα εργοδοτούμενου να υποβάλει αναφορά για άλλες πράξεις ή παραλείψεις ενός ευρέος φάσματος προσώπων εντός του εργασιακού πλαισίου, ήτοι διευθυντών και ιεραρχικά ανωτέρων υπαλλήλων, όπως και Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων (ΠΕΠ), που κατόπιν δέουσας έρευνας δυνατόν να καταλήξουν σε στοιχειοθέτηση αδικήματος διαφθοράς. Τέτοια αδικήματα, δυνατόν να συνιστούν δωροδοκία, δωροληψία, διασπάθιση δημοσίου χρήματος, άσκηση επιρροής προς επίτευξη παράνομου αποτελέσματος, μεγάλης κλίμακας κακοδιαχείριση, παρέμβαση και/ή επηρεασμό της δικαιοσύνης κ.ά..

Συναφώς, με την προτεινόμενη ειδική έννομη προστασία, ο εργοδοτούμενος ο οποίος ενεργεί καλόπιστα και με την εύλογη πεποίθηση ότι τα στοιχεία και οι πληροφορίες που αναφέρει είναι αληθή απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη, ποινική, πειθαρχική ή αστική. Περαιτέρω, παρέχεται σε αυτόν ισχυρή προστασία, με διατάξεις αναγκαστικού δικαίου οι οποίες καθιστούν άκυρο κάθε συμβατικό όρο ή άλλη συμφωνία ή ρήτρα με την οποία ούτος, κατά τη σύναψη της οικείας σύμβασης εργασίας, δεσμεύεται καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι δε θα προχωρήσει σε υποβολή αναφοράς ή σε δημόσια αποκάλυψη ή ότι παραιτείται της προβλεπόμενης ειδικής έννομης προστασίας.

Επιπροσθέτως, παρέχεται ειδική προστασία στον εργοδοτούμενο και αναφέροντα, σε περίπτωση αστικής αγωγής εναντίον του για προσβολή της φήμης του αναφερομένου, η οποία προλαμβάνει τη μορφή ειδικής υπεράσπισης βάσει των διατάξεων της υπό αναφορά πρότασης νόμου, ενώ, καθίσταται πειθαρχικό και ποινικό αδίκημα η εκδήλωση αντιποίνων οποιασδήποτε μορφής εκ μέρους του αναφερομένου, ήτοι εργοδότη, άλλου ιεραρχικά ανωτέρου ή ΠΕΠ. Συναφώς, στην περίπτωση λειτουργού ή υπαλλήλου, ο

ο οποίος κατονομάζεται σε αναφορά και ο οποίος προβαίνει σε αντίποινα, ούτως υπόκειται σε πειθαρχική κύρωση, η οποία δυνατόν να εκτείνεται μέχρι και την απόλυσή του.

Η θέσπιση της προτεινόμενης νομοθεσίας αναμένεται ότι θα συμβάλει ουσιαστικά στην πάταξη των αυξανόμενων φαινομένων διαφθοράς και διαπλοκής σε όλα τα επίπεδα του δημόσιου βίου, στη βάση διεθνών προτύπων και καλών πρακτικών, με τη θεμελίωση ενός πλήρους και συνεκτικού πλαισίου προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, το οποίο θα καλύπτει όλα τα επίπεδα δράσης.

Γεώργιος Γεωργίου

εκ μέρους της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών

Ειρήνη Χαραλαμπίδου

εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

ΤΙ/ΓΧ [nomotexnika elegmeno]

5 Μαρτίου 2021